

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

AUTORITETI I KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE DHE POSTARE

Nr. ____prot.,

Tiranë __.__.2026

**ADMINISTRIMI I KOMENTEVE NGA PALËT E INTERESUARA DHE QËNDRIMI I
AUTORITETIT TË KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE DHE POSTARE (AKEP) MBI
PROJEKTRREGULLOREN**

**“PËR REGJISTRIMIN DHE ADMINISTRIMIN E EMRAVE TË DOMAIN-EVE “.AL,
.GOV.AL, .MIL.AL, .EDU.AL, .COM.AL, .ORG.AL DHE .NET.AL,**

Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare (AKEP), me vendim nr. 12, datë 13.04.2026, të Këshillit Drejtues, ka miratuar dokumentin për këshillim publik projektregulloren “Për regjistrimin dhe administrimin e emrave të domain-eve “.al, .gov.al, .mil.al, .edu.al, .com.al, .org.al dhe .net.al, i cili u publikua për konsultim publik në faqen zyrtare të AKEP gjatë periudhës 20.04.2026 - 20.05.2026.

Në përfundim të procesit të këshillimit publik, pranë AKEP janë depozituar komente me shkrim si më poshtë:

- me shkresën nr 628/1 prot AKEP, datë 07.05.2026, nga Komisioneri për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale;
- me shkresën nr. 1182 prot AKEP, datë 21.05.2026, nga sipërmarrësi “One Albania” sh.a.;
- në rrugë elektronike më datë 18.05.2026, nga regjistrarët “WebHost” sh.p.k dhe “Host.al” sh.p.k,
- në rrugë elektronike më datë 19.05.2026, nga regjistrari “Keminet” sh.p.k.;
- në rrugë elektronikë më datë 20.05.2026, nga Qendra Shkencë dhe Inovacion për Zhvillim” (SCIDEV)

Vlerësimi i komenteve është bërë në zbatim të ligjit nr. 54/2024 “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë” dhe ligjit nr. 24/2024 “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, si më poshtë:

KOMISIONERI PËR TË DREJTËN E INFORMIMIT DHE MBROJTJEN E TË DHËNAVE PERSONALE

Lidhur me përcaktimin e shkronjës “e”, pika 1 të Aneksit 2 të kësaj projektregulloreje, që përcakton se: “Regjistruesi duhet të jetë i regjistruar pranë Komisionerit për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale (KDIMP)”, Zyra e Komisionerit, vlerëson se në ligjin nr. 124/2024 “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, nuk ka ndonjë dispozitë që parashikon regjistrimin e kontrolluesit, prandaj sugjeron heqjen nga projektregullorja të këtij parashikimi.

Qëndrimi i AKEP: Me qëllim harmonizimin e plotë të projektregullores me legjislacionin sektorial për mbrojtjen e të dhënave personale, AKEP pranon komentin dhe e reflekton duke e hequr si parashikim nga rregullorja.

REGJISTRARI “HOST.AL” SH.P.K.

Pyetja nr. 1, A jeni dakord me parashikimin e pikës 4 të nenit 6 apo “Institucionet publike qendrore dhe vendore, institucionet e pavarura si dhe strukturat e mbrojtjes regjistrojnë domain-e në zonën “.al”, vetëm pranë AKEP?

Subjekti mbështet variantin sipas të cilit institucionet publike kanë të drejtë të regjistrojnë domain-e në zonën .al pranë regjistruësve të akredituar. Megjithatë, ka propozuar 2 variante:

- a. ndarje e plotë e roleve të AKEP si regjistër dhe regjistrues dhe krijimi i një akreditimi të veçantë regjistruësish për domainet qeveritare, me kërkesa të avancuara sigurie dhe infrastrukture. Ky model reflekton praktikën e ICANN dhe është në përputhje me organizimin e shumicës së ccTLD-ve evropiane dhe shmang konfliktin e interesit ndërmjet rolit rregullator dhe aktivitetit tregtar.
- b. AKEP, në rolin e regjistruësit vetëm për zonën.gov.al dhe .mil.al dhe të tërhiqet nga aktiviteti i regjistrimit për zonën komerciale “.al”, duke siguruar ndarje funksionale dhe financiare ndërmjet funksionit të regjistrimit dhe rolit operacional të regjistruësit.

Në vijim të opsioneve të propozuara më sipër, propozohet riformulim i neneve si më poshtë:

- nenit 6/4 “Institucionet publike regjistrojnë domain-et e tyre pranë regjistruësve të akredituar; regjistrimi i drejtpërdrejtë pranë AKEP-it në zonën komerciale të hiqet.”
- neni 11/4: Ndalim absolut të rolit të regjistruësit në zonën komerciale
- neni 33 (dispozita kalimtare): periudhë tranzitore 12-mujore për transferimin e domain-eve që AKEP administron aktualisht te regjistruësit e akredituar, pa pagesë për zotëruesin, me mekanizëm "regjistrues operator i fundit" për rastet ku zotëruesi nuk zgjedh.

Qëndrimi i AKEP: Lidhur me propozimin për ndalimin e plotë të regjistrimit të domain-eve në zonën “.al” nga AKEP dhe kalimin e tyre ekskluzivisht tek regjistruësit e akredituar, AKEP, vlerëson se projektregullorja parashikon si rregull të përgjithshëm që regjistrimi i domain-eve

“.al”, “.com.al”, “.net.al”, “.org.al” dhe “.edu.al” të kryhet vetëm nga regjistruesit e akredituar (neni 6 pika 3 dhe neni 11 pika 2). Përjashtimi i parashikuar në pikën 4 të nenit 6 dhe lënien e mundësisë për zgjedhje, synon dhënien e mundësisë së regjistrimit të domain-eve në zonën “.al” pranë AKEP ose pranë regjistruesve të akredituar, në mënyrë që të garantohet vazhdimësia e shërbimeve publike, siguria operationale dhe trajtimi i rasteve specifike që lidhen me interesin publik.

Sa i përket propozimit për riformulim të nenit 11/4, në një ndalim absolut të ushtrimit të rolit të regjistruesit nga AKEP në zonën komerciale, vlerësojmë se formulimi aktual i nenit 11/4 përcakton parimin e mosushtrimit të aktivitetit si regjistrues nga AKEP për domaine për të cilat janë akredituar subjekte të tjera, duke reflektuar kështu një ndarje funksionale ndërmjet rolit të Regjistrorit dhe Regjistruesit.

Në lidhje me propozimin referuar neni 33 (dispozita kalimtare), ky do të vlerësohet në momentin kur transferimi i domain-eve të administruara aktualisht nga AKEP drejt regjistruesve të akredituar, do të jetë objekt vendimmarrjeje nga Këshilli Drejtues.

Pyetja nr. 2, A jeni dakord me parashikimet e pikës 2 të nenit 31 të Rregullores, apo “Të dhënat e zotëruesve të një emri domain në zonën “.al”, duhen të bëhen publike”

Në lidhje me pyetjen 2 të ngritur në këshillim publik, rregjistri mbështet përcaktimet e nenit 31, pika 2 të projekt-rregullores, sipas të cilit të dhënat e zotëruesve konsiderohen konfidenciale dhe nuk bëhen të aksesueshme për palët e treta, përveç rasteve të parashikuara nga legjislacioni në fuqi.

Subjekti ka kundërshtuar variantin alternativ që parashikon publikimin e këtyre të dhënave, përveç rasteve të parashikuara në këtë nen, duke argumentuar se një qasje e tillë bie në kundërshtim me ligjin nr. 124/2024 “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, me standardet e GDPR-së dhe me praktikatat ndërkombëtare të ICANN, të cilat kanë kaluar nga sistemi ËHOIS drejt modelit RDAP me akses të kufizuar dhe të kontrolluar. Gjithashtu, është evidentuar se publikimi i të dhënave personale rrit rrezikun e spam-it, phishing-ut, mashtrimeve online, vjedhjes së identitetit dhe cënimit të privatësisë së përdoruesve.

Qëndrimi i AKEP: Përcaktimi i parashikuar në nenin 32, pika 2 të projekt-rregullores i mbështetur nga subjekti, mbetet i pandryshuar.

Pyetja nr. 3, A duhet që AKEP të përcaktojë një çmim tavan për tregun me pakicë të domaineve?

Subjekti është shprehur kundër rregullimit nga AKEP, me argumentin se tregu shqiptar funksionon në kushtet e një konkurrence efektive dhe se çmimet aktuale rezultojnë konkurruese në raport me tregjet rajonale dhe ndërkombëtare. Vendosja e një çmimi tavan ul stimujt për investime në cilësinë e shërbimit, teknologji dhe inovacion, krijon rrezikun e unifikimit artificial të çmimeve, dëmton regjistruesit e vegjël dhe bie në kundërshtim me parimet e konkurrencës së lirë. Në këtë kuadër, është propozuar monitorimi periodik i tregut nga AKEP dhe publikimi i raporteve vjetore mbi zhvillimet e tregut të domain-eve.

Qëndrimi i AKEP: Në përputhje me objektivat e përcaktuara në nenin 2 të rregullores, AKEP ka detyrimin të sigurojë që administrimi dhe përdorimi i domain-eve të kryhet në interes të publikut, duke respektuar parimet e transparencës, mosdiskriminimit dhe përdorimit të drejtë të burimeve të administruara prej saj. Megjithatë, referuar dhe kushteve aktuale të tregut, AKEP, gjykon që në lidhje me këtë propozim, rregullorja nuk do të pësojë ndryshime.

Pyetja nr. 4, A janë të mjaftueshme masat aktuale administrative të përcaktuara ndaj regjistruarëve si paralajmërim, pezullim, revokim për të garantuar respektimin e kësaj rregulloreje apo është e nevojshme të parashikohet edhe dënime të tjera administrative?

Në lidhje me këtë pyetje, mekanizmi aktual i parashikuar në projekt-rregullore, që përfshin paralajmërimin, pezullimin dhe revokimin, është funksional, por jo i plotë dhe nuk garanton gjithmonë proporcionalitet në trajtimin e shkeljeve, subjekti ka sugjeruar marrjen e masave si më poshtë:

- paralajmërim me afat korigjimi 30 ditë;
- gjobë administrative me masë të përcaktuar me Vendim të Këshillit Drejtues, proporcionale me natyrën e shkeljes;
- pezullim të akreditimit (jo të domain-eve), që ndalon regjistrime të reja por lejon rinovime dhe transferime për zotëruesit ekzistues;
- revokim, vetëm si masë e fundit pas shterimit të masave të tjera

Qëndrimi i AKEP: Në lidhje me sugjerimet e propozuara, AKEP do të riformulojë nenin 16/7, shkronja “a”, me këtë përmbajtje: *“paralajmërim me afat korigjimi brenda 30 ditëve nga njoftimi”*. AKEP, vlerëson se masat e parashikuara në këtë nen, do të zbatohen në mënyrë proporcionale, duke marrë në konsideratë natyrën, shpeshtësinë dhe pasojat e shkeljes.

Sa i përket propozimit për vendosjen e gjobave administrative me vendim të KD të AKEP, vlerësojmë se masat administrative me gjobë janë të parashikuara shprehimisht me ligj në nenin 181, pra mbështeten në një autorizim të shprehur ligjor. Rregullorja nuk mund të parashikojë sanksione përtej atyre të parashikuara në ligjin nr. 54/2024. Për këtë arsye, ky propozim nuk pranohet.

Neni 6/5, përputhshmëria e emrit me institucionin për .edu.al

Kërkesa në projekt-rregullore, që emri i nëndomain-it të përputhet plotësisht ose pjesërisht me emrin e institucionit ose projektit” është tepër ngurtësuese. Shumë projekte arsimore përdorin emra të markës që nuk përputhen drejtpërdrejtë me emrin institucional zyrtar (p.sh. një projekt i Universitetit të Tiranës i quajtur “CodeAlbania”). Sugjerohet zëvendësimi i togëfjalëshit *“përputhet plotësisht ose pjesërisht”* me *“lidhet logjikisht me emrin ose veprimtarinë e institucionit ose projektit”*.

Qëndrimi i AKEP: AKEP, pranon pjesërisht sugjerimin. Qëllimi i kësaj dispozite është garantimi i një lidhje të identifikueshme ndërmjet emrit të domain-it dhe institucionit ose projektit konkret duke shmangur përdorimin e emrave që mund të krijojnë konfuzion. AKEP, vlerëson nevojën për të rritur fleksibilitetin e dispozitës për projektet që përdorin emërtime të veçanta ose marka të dallueshme, duke ruajtur një kriter objektiv dhe të verifikueshëm për lidhjen ndërmjet domain-it

dhe institucionit aplikues. Për këtë arsye, pas togëfjalëshit “.....përputhet plotësisht ose pjesërisht, do të shtohet togëfjalëshi “..... ose të ketë lidhje të qartë dhe të dokumentueshme me veprimtarinë e institucionit aplikues”.

Neni 17, zhvendosja e detyrimit të verifikimit të regjistruarit:

Projektregullorja, në formulimin aktual, kryen një zhvendosje thelbësore të përgjegjësisë, nga AKEP te regjistruari, pa parashikuar tre elementët (specifikim, mjete dhe proporcionalitet ekonomik) që e bëjnë këtë zhvendosje të zbatueshme në praktikë.

- Mungon qartësia se çfarë nënkupton "verifikim": a mjafton kontrolli formal i të dhënave apo kërkohet verifikim i plotë i NIPT-it, adresës, ekzistencës së subjektit, etj.
- Regjistruarit nuk kanë mjetet teknike për ta realizuar këtë detyrim, pasi burime si QKB, DPGJC apo sistemet shtetërore nuk ofrojnë API ose akses të drejtpërdrejtë për verifikim automatik.
- Detyrimi krijon kosto shtesë operative, teknike dhe ligjore për regjistruarit, të cilat mund të reflektohen në rritjen e çmimit të domain-eve.al.
- Shqetësimi bëhet më i madh nëse, krahas këtyre detyrimeve, rritet edhe tarifa e kreditit nga AKEP.

Për këtë arsye propozohet që AKEP, të hartojë rregulla dhe procedura të detajuara për verifikimin, të sigurojë akses në burimet zyrtare të verifikimit (përmes një API qendrore), të përcaktojë bazën ligjore për përpunimin e të dhënave personale, të kufizojë përgjegjësinë e regjistruarit kur ai ka vepruar me kujdes dhe në mirëbesim, të mos rrisë tarifat pa vlerësuar më parë ndikimin ekonomik të detyrimeve të reja.

Qëndrimi i AKEP: Vlerësojmë të sqarojmë se rregullorja nuk synon transferimin e përgjegjësisë përfundimtare për saktësinë materiale të të dhënave nga aplikuesi te regjistruari, por përcakton detyrimin e regjistruarit për të kryer kontrole të arsyeshme paraprake mbi plotësinë dhe koherencën e të dhënave që paraqiten në regjistrë. Nenet 4, 12 dhe 17 të kësaj rregulloreje, duhen lexuar në harmoni me njëra tjetër. Konkretisht,

- neni 4, përcakton se përgjegjësia për vërtetësinë, saktësinë dhe autenticitetin e të dhënave të deklaruara mbetet tek aplikuesi/zotëruesi i domain-it. Në këto kushte, regjistruari nuk mban përgjegjësi për deklarime të rreme apo dokumente të falsifikuara që nuk mund të evidentohen përmes kontrolleve të arsyeshme dhe proporcionale.
- neni 12, përcakton kategoritë e të dhënave që duhet të mbliken dhe paraqiten nga regjistruari për qëllime identifikimi dhe kontaktimi të zotëruesit të domain-it.
- neni 17, ngarkon regjistruarin me përgjegjësinë për verifikimin paraprak të këtyre të dhënave përpara paraqitjes së tyre në sistemin e regjistrimit. Këto dispozita synojnë të rrisin cilësinë dhe besueshmërinë e të dhënave të regjistrimit, duke qenë se regjistruari është subjekti që ka marrëdhënien e drejtpërdrejtë me aplikuesin.

Mbajtur parasysh sa më sipër, AKEP, vlerëson shqetësimin në lidhje me nevojën për qartësi dhe zbatueshmëri praktike të detyrimit të regjistruarve për verifikimin e të dhënave dhe në lidhje me këtë ka plotësuar pikat 3 dhe 4 të nenit 12, në pjesën ku parashikohet se: “*informacioni paraqitet nga aplikuesi përmes vetëdeklarimit dhe kur është e mundur me dokumentacion*”.

Sa i përket përpunimit të të dhënave personale, projektregullorja parashikon respektimin e legjislacionit në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale.

Neni 8, mbrojtja e të drejtave të mëparshme dhe regjistrimi abuziv

Lidhur me futjen e konceptit, të “regjistrimit abuziv” dhe kompetencës që i jepet AKEP për të vendosur fshirjen apo transferimin e detyrueshëm, kjo është një kompetencë gjyqësore-administrative substanciale, por nuk ka panel të pavarur shqyrtimi (siç është UDRP për domain-et gTLD nën ICANN); vendimi merret brenda afatit 60-ditor nga AKEP i cili është është gjithashtu regjistri; nuk ka kriteret të specifikuar për “mirëbesim”, “interes legjitim”, “përdorim mashtrues”-terma të cilët janë të mirëzhvilluar në jurisprudencën UDRP por mungojnë këtu.

Lidhur me sa më sipër, sugjerohet që AKEP të miratojë një politikë të zgjidhjes së mosmarrëveshjeve të domain-eve për .al, bazuar në UDRP, me mundësinë e zgjedhjes së një paneli të pavarur ekspertësh. Kostot e procedurës paguhen nga ankuesi. Vendimet e panelit janë të detyrueshme për regjistrin dhe regjistruesit, por palët ruajnë të drejtën e ankimit në gjykatë. Kjo do të çlironte AKEP-in nga rolin si gjykatës i mosmarrëveshjeve të markave dhe do të rriste besimin e zotëruesve të huaj në zonën .al.

Qëndrimi i AKEP: Rregullorja aktuale ka parashikuar tashmë një kuadër të posaçëm për mbrojtjen e të drejtave të mëparshme dhe trajtimin e rasteve të regjistrimeve abuzive. Konkretisht, neni 8 përcakton kriteret bazë mbi të cilat vlerësohet ekzistenca e një regjistrimi abuziv e megjithatë, për t’i ardhur në ndihmë shqetësimeve të ngritura lidhur me konceptet interes legjitim, keqbesim dhe abuziv, AKEP, ka riformuluar pikën 5 të nenit 8, duke i bërë më të qarta në përcaktimet e tyre.

Lidhur me sugjerimin e zgjedhjes së një paneli ekspertësh i cili do të shqyrtojë mosmarrëveshjet me domainet, vlerësojmë se kjo procedurë është tashmë e rregulluar në Kreun VII, ku janë përcaktuar hapat për trajtimin e një ankese në lidhje me këto mosmarrëveshje.

Sqarojmë gjithashtu se, AKEP nuk vepron si regjistrues për domain-et .al, .com.al, .org.al, .net.al dhe .edu.al, por vetëm si regjistër, ndërsa regjistrimi kryhet nga regjistrues të akredituar. Në këto kushte, shqetësimi i konfliktit të interesit të ngritur në koment, nuk qëndron. Neni 11 pika 4, përcakton shprehimisht se AKEP nuk ushtron aktivitet si regjistrues për domain-et për të cilat ka akredituar subjekte të tjerë.

Neni 9, listat e emrave të ndaluar dhe të rezervuar

Lidhur me nenin 9, që rregullon listat e emrave të ndaluar dhe të rezervuar, subjekti ka evidentuar se në pikën 9 të këtij neni, AKEP, lejohet të shtojë në listën e emrave të ndaluar/rezervuar emra të cilët janë regjistruar tashmë në mënyrë legjitime. Po kështu, për këto raste, neni 24/4, parashikon një afat 3-mujor për mbylljen e domainit.

Kriteret e nenit 9/5, “*e. emra që AKEP i konsideron të ndjeshëm për interesin publik*”, janë subjektivë dhe nuk ofrojnë siguri juridike; nuk parashikohet kompensim për zotëruesit që humbasin domain-in si pasojë e ndryshimit të listës pas regjistrimit; nuk parashikohet konsultim

publik për ndryshimet e listës; afati 3-mujor është i pamjaftueshëm për biznese që kanë investuar në markë, marketing, integritet me email dhe DNS.

Sa më sipër, sugjerohet që çdo ndryshim i listës t'i nënshtrohet konsultimit publik 30 ditor; të shtohet një klauzolë “*grandfathering*”, që domainet e regjistruara para shtimit në listë, të vazhdojnë deri në fund të afatit të vlefshmërisë dhe nuk rinovohen më; afati i mbylljes të zgjatet në 12 muaj për t'i dhënë biznesit kohë të arsyeshme migrimi dhe në përfundim zëvendësimi i kriterit 9/5, me kriteret objektive të numëruara.

Qëndrimi i AKEP: AKEP, vlerëson se qëllimi i parashikimeve të nenit 9 nuk është cenimi i të drejtave të fituara në mënyrë të ligjshme nga zotëruesit e domain-eve, por garantimi i interesit publik, sigurisë juridike, integritetit të hapësirës “.al” dhe mundësisë së reagimit ndaj situatave të reja që mund të shfaqen në të ardhmen duke i njohur AKEP kompetencën për të përditësuar listat e emrave të ndaluar dhe të rezervuar në mënyrë dinamike, pasi ato të krijohen.

Sa i përket kriterit të parashikuar në nenin 9/5 “*e. emra që AKEP i konsideron të ndjeshëm për interesin publik*”, ky parashikim synon të sigurojë fleksibilitetin e nevojshëm rregullator për raste të veçanta që nuk mund të identifikohen paraprakisht në mënyrë shteruese. Për ta bërë më të qartë si përcaktim dhe për të identifikuar më qartë këto emra, është vlerësuar riformulimi i kësaj pike në përputhje me nenin 4 të Rregullores (BE) 2019/517 për domenin .eu, e cila parashikon revokimin e emrave të domain, kur janë: “*contrary to public policy or to accepted principles of morality*”. Në këto kushte, neni 9/5, shkronja “e”, riformulohet me këtë përmbajtje: “*emra që bien në kundërshtim me rendin publik, moralin publik ose zakonet e mira. Konsiderohen të tillë, në veçanti, emrat që nxisin urrejtje, diskriminim, dhunë, veprimtari të paligjshme ose cenojnë dinjitetin njerëzor*”. Në vijim të këtij riformulimi, në nenin 1/23, është futur si përkufizim i ri, koncepti “zakone të mira”, sipas të cilit, janë normat themelore të sjelljes dhe etikës të pranuar gjerësisht në shoqërinë shqiptare, respektimi i të cilave është i nevojshëm për mbrojtjen e dinjitetit njerëzor, rendit publik dhe bashkëjetesës shoqërore

Lidhur me përcaktimet e nenit 9/9 dhe 24/4, ndryshe nga sa sugjerohet, projektregullorja nuk parashikon humbjen e menjëhershme të të drejtës së përdorimit të domain-it. Neni 9/9 përcakton shprehimisht se AKEP merr masa duke respektuar parimin e sigurisë juridike dhe të drejtat e fituara të zotëruesit, ndërsa neni 24/4 përcakton një periudhë tranzitore prej 3 muaj përpara mbylljes së domain-it, me qëllim që zotëruesi të ketë mundësi të organizojë migrimin drejt një emri tjetër domain-i. Vlerësojmë se lista e emrave të ndaluar dhe të rezervuar është një instrument i mbrojtjes së interesit publik, dhe nëse do të zbatohet klauzola e “*grandfathering*” AKEP, do të të humbiste mundësinë për të korrigjuar situata që më vonë mund të rezultojnë problematike për sigurinë kombëtare, institucionet publike ose besueshmërinë e ccTLD-së shqiptare. Përcaktimet e nenit 9/9 dhe nenit 24/4, janë futur pikërisht për të shmangur efektet e menjëhershme dhe disproporcionale ndaj zotëruesve ekzistues.

Neni 13, imuniteti i AKEP nga përgjegjësia

Në lidhje me nenin 13, pika 4, subjekti ka evidentuar se formulimi aktual, sipas të cilit AKEP nuk mban përgjegjësi për dëmet e shkaktuara nga pezullimi, bllokimi ose fshirja e domain-eve, është tepër i gjerë dhe mund të jetë në kundërshtim me parimet e Kodit të Procedurave Administrative dhe ligjit nr. 8510/1999 “Për përgjegjësinë jashtëkontraktore të organeve të administratës publike”. Në këtë kuadër, është propozuar riformulimi i dispozitës duke saktësuar se përjashtimi nga

përgjegjësia vlen vetëm për veprimet e kryera në përputhje me legjislacionin në fuqi, ndërsa përgjegjësia për veprime të kundërligjshme rregullohet nga legjislacioni përkatës.

Qëndrimi i AKEP: Në vlerësimin e AKEP, qëllimi i nenit 13/4, nuk është të përjashtojë përgjegjësinë e autoritetit për veprime administrative të kryera në kundërshtim me rregulloren, por të sqarojë se AKEP nuk mban përgjegjësi për pasojat që rrjedhin nga ushtrimi i ligjshëm i kompetencave të parashikuara në këtë rregullore pasi përgjegjësia e organeve të administratës publike, nuk mund të kufizohet apo përjashtohet me akt nënligjor. Për të evituar çdo paqartësi në përcaktimin e kësaj pike, AKEP do të riformulojë këtë dispozitë me këtë përmbajtje: *“AKEP nuk mban përgjegjësi për dëmin e shkaktuar nga veprimet e pezullimit, bllokimit ose fshirjes të kryera në përputhje me këtë rregullore dhe me legjislacionin në fuqi”*.

Neni 23.1/d, bllokimi me kërkesë të autoriteteve kompetente

Neni 23.1/d, lejon bllokimin e domain-it “me kërkesë të arsyetuar të autoriteteve kompetente” pa kërkuar vendim gjykate. Ndërsa neni 23.3, kërkon “rrezik të drejtpërdrejtë në interesin publik”, pragu mbetet i ulët dhe autoriteti i vetë-vlerësimit mbetet tek autoriteti kërkues. Kjo është një ndërhyrje serioze në një infrastrukturë komunikimi pa garanci procedurale të mjaftueshme. Sugjerohet: (a) bllokimi pa vendim gjykate lejohet vetëm në raste emergjence të specifikuara në mënyrë shteruese (siguri kombëtare, përmbajtje që dëmton të miturit, mashtrim financiar masiv) dhe duhet të ratifikohet nga gjykata brenda 96 orëve; (b) zotëruesi njoftohet pa vonesë dhe ka të drejtë të dëgjohet; (c) AKEP publikon raport vjetor mbi numrin dhe natyrën e bllokimeve të kryera me kërkesë të autoriteteve.

Qëndrimi i AKEP: Parashikimet e nenit 23 synojnë të krijojnë një mekanizëm të shpejtë reagimi ndaj rasteve kur përdorimi i një emri domain-i mund të çënojë interesin publik dhe në rastet kur kjo parashikohet nga legjislacioni sektorial. Në pikën 2 të rregullores është qartësuar se kërkesa nga autoritetet kompetente do të jetë e bazuar në parashikime ligjore sektoriale, e argumentuar, për raste të specifikuara dhe vetëm atëherë kur këto autoritete do të kenë esauruar më parë komunikimin me zotëruesin e domain-it. Duke qenë se AKEP referuar nenit 3 të ligjit nr. 54/2024, nuk ka kompetencë në shqyrtimin e përmbajtjeve të ofrimit të shërbimit përmes rrjeteve të komunikimit elektronik, kriteret e përcaktimit të rrezikut lidhur me interesin publik, mbeten të përgjithshme dhe vlerësimi i ekzistencës së tij bëhet kryesisht nga autoriteti kërkues.

Pra, në përfundim, AKEP vlerëson se pika 2 e nenit 23, ka detajuar parashikimin e vendosur në pikën 1/d të po këtij neni.

Nenet 22.1/c dhe 23.1/c, pezullim dhe bllokim 30 ditë në procedurë administrative

Në lidhje me nenet 22.1/c dhe 23.1/c, subjekti ka evidentuar se projekt-rregullorja lejon pezullimin ose bllokimin e domain-it për 30 ditë gjatë procedurave administrative të nisura nga vetë AKEP, përpara se zotëruesi të ketë mundësi të dëgjohet. Në këtë kuadër, është propozuar që zotëruesi të njoftohet brenda 24 orëve nga masa paraprake dhe të ketë të drejtë të paraqesë kundërshtime brenda 7 ditëve, të cilat duhet të merren në konsideratë nga AKEP gjatë rishikimit të masës.

Qëndrimi i AKEP: AKEP pranon komentet në lidhje me këto nene dhe në vijim ka plotësuar me parashikime pikën 3 të nenit 13 të kësaj rregulloreje duke parashikuar fazën e korrigjimit nga ana e zotëruesit të domain, përpara se AKEP të procedojë me pezullim apo bllokim të domain.

Aneksi 2.3.k/vii, kufizimi i shërbimit të kërkit të domain-eve

Lidhur me parashikimin në Aneksin 2.3.k/vii, i cili detyron regjistruesin të ofrojë kërkim domain në kohë reale brenda 30 ditëve nga akreditimi, sipas të cilit: “*Kërkimi nuk mund t’i ofrohet palëve të treta për përdorim*”, ky formulim është i paqartë dhe potencialisht shumë i dëmshëm për modelin e biznesit. Në këtë kuadër, propozohet riformulimi i dispozitës duke ndaluar vetëm mbledhjen masive dhe abuzive të të dhënave për qëllime spekulative, ndërsa përdorimi i API-ve për qëllime legjitime biznesi të lejohet.

Qëndrimi i AKEP: AKEP vlerëson komentin dhe pranon sugjerimin duke plotësuar pikën 3.k/vii, me pjesën “Regjistruesi nuk lejon mbledhje masive dhe abuzive të të dhënave nëpërmjet kërkit, përfshirë “domain enumeration”.

Neni 28 pika 2, afati 30-ditor për zgjedhjen e regjistruesit të ri

Afati 30-ditor për zgjedhjen e një regjistruesi të ri, pas tërheqjes së akreditimit të regjistruesit aktual është shumë i shkurtër, veçanërisht për bizneset që mund të mos jenë në dijeni të menjëhershme të situatës (p.sh. nëse regjistruesi ka falimentuar dhe nuk ka njoftuar klientët). Në lidhje me këtë sugjerohet zgjatje e afatit në 90 ditë; AKEP të dërgojë njoftime të paktën në ditën 0, 30 dhe 60; pas afatit 90-ditor, domain-i kalon automatikisht tek një regjistrues “operator i fundit” të caktuar nga AKEP, me opsionin e transferimit pa pagesë gjatë 12 muajve të ardhshëm.

Qëndrimi i AKEP: AKEP, pranon pjesërisht sugjerimin dhe riformulon pikën 2 të nenit 28 duke zgjatur afatin për zgjedhjen e regjistruesit të ri nga 30 ditë në “*brenda periudhës prej 90 ditëve*”. AKEP, nuk e vlerëson të nevojshëm detyrimin e njoftimeve të përsëritura në intervale fikse 0, 30 dhe 60 ditë apo transferimin automatik tek një regjistrues i caktuar nga AKEP, pasi zotëruesit kanë të drejtë të zgjedhin vetë regjistruesin e tyre. Në rastet kur regjistruesi nuk njofton klientët e tij, AKEP do të veprojë sipas parashikimeve të nenit 28 të kësaj Rregulloreje.

Qëndrime lidhur me mungesën e SLA-ve të regjistrimit ndaj regjistruesve

Projektrregullorja parashikon detyrime të hollësishme të regjistruesit ndaj AKEP (raportim, telefon 24/7, infrastrukturë, etj.) por nuk parashikon detyrime të AKEP ndaj regjistruesve, si: disponueshmëri e sistemit të regjistrimit (uptime SLA, p.sh. 99.95%); afate maksimale të përgjigjes ndaj kërkesave EPP; njoftime paraprake për ndërhyrje teknike të planifikuara (minimumi 7 ditë); Në lidhje me sa më sipër, sugjerohet shtimi i një Aneksi 3 “Marrëveshje e Nivelit të Shërbimit (SLA) të Regjistrimit” që përcakton standardet teknike të AKEP-it si regjistër ndaj regjistruesve.

Qëndrimi i AKEP: Sqarojmë se AKEP, si autoritet kompetent për administrimin e domaineve TLD.al, kryen rolin e regjistrimit dhe si i tillë autorizon subjekte të tjerë që të ushtrojnë veprimtarinë e regjistrimit të domaineve, duke përcaktuar njëkohësisht dhe rregullat sesi kjo veprimtari duhet të ushtrohet. Projektrregullorja është një akt me karakter normativ dhe rregullon aspektet juridike dhe procedurale të administrimit të domain-eve, ndërsa parametrat teknikë të nivelit të shërbimit

(si disponueshmëria e sistemit, afatet e përgjigjes së shërbimeve EPP, procedurat e mirëmbajtjes dhe njoftimet teknike) janë elemente operacionale që mund të ndryshojnë në funksion të zhvillimeve teknologjike. Për këtë arsye, nuk vlerësohet e nevojshme përfshirja e një Aneksi të posaçëm në rregullore.

IV. Sugjerime shtesë për përmirësim.

Në kuadër të sugjerimeve shtesë për përmirësim, subjekti ka evidentuar nevojën për transparencë dhe parashikueshmëri më të madhe në modelin e tarifave të regjistrimit, duke propozuar publikimin paraprak të tarifave, garantimin e stabilitetit të çmimeve për një periudhë minimale 24-mujore, njoftime paraprake për ndryshimet tarifore dhe aplikimin e tarifave të diferencuara sipas volumit të domain-eve të administruara. Gjithashtu, është propozuar që informacioni mbi tarifat e regjistruesve të trajtohet si konfidencial dhe të publikohet vetëm në formë statistikash të agreguara, me qëllim mbrojtjen e konkurrencës në treg. Subjekti ka sugjeruar gjithashtu krijimin e një mekanizmi formal “registrar of last resort” për rastet e dështimit të regjistruesve, si dhe standardizimin e procesit të transferimit ndërmjet regjistruesve në përputhje me praktikën dhe standardet e ICANN.

Qëndrimi i AKEP: AKEP sqaron se vendimarrjet e Këshillit Drejtues të AKEP janë objekt konsultimi publik referuar nenit 44 të ligjit nr. 54/2024 dhe në këto kushte edhe vendimi i KD që do të përcaktojë vlerat dhe afatet lidhur me regjistrimin dhe rinovimin e emrave të domain-eve, do të publikohet përpara miratimit përfundimtar të tij.

Lidhur me sugjerimin për përcaktimin e *tarifave të diferencuara sipas volumit të domain-eve të administruara*, AKEP vlerëson vendosjen e një tarife bazë të njëjtë për të gjithë regjistruesit pasi një tarifë e diferencuar, mund të çojë në favorizimin regjistruesve të mëdhenj dhe të vështirësojë konkurrencën për operatorët e vegjël.

Sugjerimi për krijimin e një mekanizmi formal “*registrar of last resort*” për rastet e dështimit të regjistruesve, lidhet me qëndrimin e mbajtur nga subjekti në nenin 28, pika 2. Sikurse jemi shprehur dhe më sipër, zotëruarit kanë të drejtë të zgjedhin vetë regjistruesin e tyre. Në rastet kur regjistruesi nuk njofton klientët e tij, AKEP do të veprojë sipas parashikimeve të nenit 28 të kësaj Rregulloreje.

RREGJISTRARI “KEMINET” SH.P.K

Neni 6, kategoria e Domaineve

- Pika 4. “Institucionet publike qendrore dhe vendore, institucionet e pavarura si dhe strukturat e mbrojtjes kanë të drejtë të regjistrojnë domain-e në zonën “.al”, pranë AKEP ose regjistruesve të akredituar, në përputhje me përcaktimet e kësaj rregulloreje”.

Vlerësohet se AKEP duhet të përqendrohet vetëm në regjistrimin e nëndomain-eve “.gov.al” dhe “.mil.al”, të cilat mund kryhen vetëm nga AKEP.

- Pika 5. “Kushti për regjistrimin e emrave të domain-eve nën “.edu.al”, të rezervuar për institucionet e sistemit arsimor, shkencor dhe edukativ të Republikës së Shqipërisë, është që

emri i nëndomain-it, të përputhet plotësisht ose pjesërisht me emrin e institucionit ose projektit që ata ndërmarrin”.

Në këtë pikë, sugjerohet që institucionet e sistemit arsimor, shkencor dhe edukativ mund të përdorin edhe akromime në përputhje me emërtimin. Si referencë mund të merren institucionet shkencore në mbarë botën si MIT (Massachusetts Institute of Technology), LSE (London School of Economics and Political Science) etj.

Qëndrimi i AKEP: Sikurse jemi shprehur edhe më sipër, AKEP do të mbajë të njëjtin qëndrim lidhur me sugjerimet e dhëna për pikat 4 dhe 5 të nenit 6, si në rastin me sugjerimet e regjistrarit “Host.AL” për të njëjtin nen.

Neni 8, pasoja juridike: revokim apo fshirje

Ky është ndryshimi me rëndësi më të madhe juridike. Drafti parashikon revokim ose transferim të domain-it kur cenohen të drejta të mëparshme (duke përfshirë marka BE, marka të paregjistruara, emra personash dhe emra kompanish). Sugjerojmë që kjo dispozitë të jetë në përputhje të plotë me legjislacionin e BE në këtë drejtim REGULATION (EU) 2019/517.

Qëndrimi i AKEP: AKEP, vlerëson se neni 8 është ndërtuar mbi të njëjtat parime themelore të parashikuara në Rregulloren (BE) 2019/517, pasi fshirja e emrave të domaineve të regjistruar abuzivisht kërkon plotësim të disa elementëve, të tilla si: identitet ose ngjashmëri që krijon konfuzion me një të drejtë të mëparshme, mungesë të drejtash ose interesi legjitim, regjistrim ose përdorim në keqbesim. Rregullorja e (BE) 2019/517, nuk i liston në tekstin e saj dispozita të detajuara referuar të drejtave të mëparshme, (markat e BE-së, emrat e kompanive, emrat e personave, etj, por vendos parimet e përgjithshme mbi të cilat një emër domain konsiderohet abuziv, ndërkohë që rregullat procedurale ia delegon Regjistrarit përmes procedurës së trajtimit të ankesave.

“QENDRA SHKENCË DHE INOVACION PËR ZHVILLIM (SCIDEV)

Neni 4, sugjerojmë të rishikohet pika 1 e nenit 4, pasi formulimi aktual krijon paqartësi në lidhje me verifikimin e të dhënave të aplikantit, të cilat janë parashikuar në nenin 17.

Neni 17, sugjerojmë të rishikohen pikat si më poshtë:

Pika 2: Sugjerojmë të shtohet, sic parashkohet në direktivën NIS2, detyrimi për regjistruuesin të publikoj polikat dhe procedurat, përfshirë procedurat mbi të cilat bazohet verifikimi, për të siguruar integritetin e të dhënave që ushqejnë sistemin e regjistrarit qendror.

Pika 3: Sugjerojmë të përcaktohen afatet e nevojshme të korrigjimit të të dhënave, pasi “afat i arsyeshëm” krijon paqartësi, në funksion të sigurisë juridike dhe transparencës, sugjerojmë që rregullorja ta përcaktoj qartë afatin.

Neni 23 dhe 24, Sugjerojmë të rishikohen rastet e bllokimit dhe fshirjes së emrit të një domaini, përkatësisht pikat 1/d e nenit 23, dhe pika 1/f e nenit 24. Formulimi aktual “*autoritete kompetente*” krijon paqartësi, andaj sugjerojmë të specifikohen autoritetet. Gjithashtu, sugjerojmë që këto nene të përfshijnë edhe informacion për procedurat respektive si do të kryhen, të specifikohen rastet konkrete për të cilat kërkohet fshirja e emrit të domainit, duke eliminuar kështu paqartësitë që sjell formulimi aktual.

Qëndrimi i AKEP: Lidhur me sugjerimet rreth këtyre neneve, AKEP është shprehur më sipër në komentet për të njëjtat nene të regjistrarit Host. Al.

REGJISTRARI “WEBHOST” SH.P.K

Pyetja nr. 1, lidhur me regjistrimin e domain-eve nga institucionet publike:

Regjistrari “WebHost” sh.p.k, mbështet variantin i cili parashikon që: *“Institucionet publike qendrore dhe vendore, institucionet e pavarura si dhe strukturat e mbrojtjes kanë të drejtë të regjistrojnë domain-e në zonën '.al', pranë AKEP ose regjistruesve të akredituar”*, me argumentin se kufizimi i këtyre regjistrimeve vetëm pranë AKEP, do të cenonte parimin e konkurrencës së lirë. Regjistruesit privatë ofrojnë paketa të integruara (domain, hosting, siguri, mirëmbajtje) dhe suport teknik të shpejtë, të cilat u shërbejnë më mirë nevojave dinamike të institucioneve.

Qëndrimi i AKEP: Sikurse jemi shprehur dhe më sipër, përjashtimi i parashikuar në pikën 4 të nenit 6 dhe lënien e mundësisë për zgjedhje, synon dhënien e mundësisë së regjistrimit të domain-eve në zonën “.al”, pranë AKEP ose pranë regjistruesve të akredituar, në mënyrë që të garantohet vazhdimësia e shërbimeve publike, siguria operationale dhe trajtimi i rasteve specifike që lidhen me interesin publik.

Pyetja nr. 3, lidhur me përcaktimin e një çmimi tavan

Subjekti është shprehur kundër përcaktimit të një çmimi tavan për tregun me pakicë të domain-eve, me argumentin se regjistruesit kanë modele të ndryshme biznesi dhe ofrojnë nivele të ndryshme shërbimi. Vendosija e një çmimi tavan bie ndesh me parimet e tregut të lirë dhe kufizon mundësinë e ofrimit të shërbimeve “premium”. Vetë Aneksi 2, i këtij drafti parashikon që *“Regjistruesi ka të drejtë të vendosë çmime konkurruese për rregjistrimin e domain name”, dhe kjo e drejtë duhet të ruhet për të nxitur cilësinë”*.

Qëndrimi i AKEP: Sikurse AKEP është shprehur dhe më sipër, referuar kushteve aktuale të tregut, AKEP, gjykon që në lidhje me këtë propozim, rregullorja nuk do të pësojë ndryshime.

Pyetja nr. 4, A janë të mjaftueshme masat aktuale administrative të përcaktuara ndaj regjistruesve si paralajmërim, pezullim, revokim për të garantuar respektimin e kësaj rregulloreje apo është e nevojshme të parashikohet edhe dënime të tjera administrative?

Është vlerësuar se masat aktuale (paralajmërim, pezullim, revokim) janë plotësisht të mjaftueshme për të garantuar respektimin e rregullores. Revokimi i akreditimit përbën masën më ekstreme të mundshme (mbylljen e biznesit për këtë shërbim). Shtimi i gjobave financiare do të krijonte një barrë të rëndë dhe një rrezik biznesi disproporcional për regjistruesit, të cilët veprojnë thjesht si ndërmjetës teknikë në këtë proces.

Qëndrimi i AKEP: Sikurse AKEP është shprehur dhe më sipër, vendosja e gjobave administrative kërkon një bazë të qartë ligjore dhe nuk mund të parashikohet nëpërmjet rregullores përtej kompetencave të përcaktuara nga ligji nr. 54/2024.

Aneksi 2 Akreditimi dhe detyrimet e regjistruessve

Pika 3/h: Lidhur me kërkesën e AKEP se regjistruesi duhet të vërë në dispozicion një numër telefoni të arritshëm 24 orë në 7 ditë të javës, për 365 ditë të vitit, propozojmë që suporti telefonik të jetë i detyrueshëm vetëm gjatë orarit zyrtar të punës, p.sh. 08:00 - 17:00, ndërsa jashtë këtij orari komunikimi të realizohet përmes sistemeve të menaxhimit të kërkesave (ticketing) ose postës elektronike, pasi mbajtja e një stafi të dedikuar telefonik 24/7 për një shërbim teknik si regjistrimi i domain-eve është një kosto e papërbalueshme dhe e pajustificuar për shumicën e regjistruessve lokalë.

Pika 3/h/vii: Parashikohet mundësia e kerkimit për domain .al *"nuk mund t'i ofrohet palëve të treta për përdorim"*.

Sugjerohet të qartësohet shprehimisht se ky kufizim aplikohet për parandalimin e mbledhjes masive të të dhënave, por nuk synon të bllokojë modelin standard të tregut global B2B (Rrjetet e Rishitësve / Resellers). Në praktikat më të mira ndërkombëtare (si ICANN apo EURid), zinxhiri i tregtimit realizohet gjerësisht përmes agjencive rishitëse. Rregullorja duhet të pranojë që ky bashkëpunim është legjitim, me kushtin që Regjistruesi i akredituar mban përgjegjësinë përfundimtare përpara AKEP.

Qëndrimi i AKEP: Lidhur me sugjerimin mbi kërkesën për mbështetje telefonike 24/7, AKEP vlerëson se disponueshmëria e vazhdueshme e kanaleve të komunikimit është e rëndësishme për garantimin e sigurisë dhe vazhdimësisë së shërbimeve të domain-eve, duke marrë parasysh natyrën kritike të infrastrukturës DNS. Megjithatë, AKEP vlerëson propozimin dhe riformulon këtë pikë me përmbajtje: *"Regjistruesi duhet të vërë në dispozicion të AKEP një numër telefoni të arritshëm gjatë orarit zyrtar të punës dhe jashtë këtij orari, komunikimi të realizohet përmes sistemeve elektronike (ticketing), postës elektronike ose mjeteve të tjera ekuivalente që garantojnë reagim në kohë, me qëllim ndjekjen e problemeve teknike dhe operative"*.

Lidhur me sugjerimin në pikën 3/h/vii, sikurse jemi më shprehur dhe më sipër, AKEP ka riformuluar këtë parashikim me përmbajtje: *"Regjistruesi nuk lejon mbledhje masive dhe abuzive të të dhënave nëpërmjet kerkimit, përfshirë "domain enumeration"*.

Nenet 25 dhe 27, automatizimi i njoftimeve gjatë transferimit: Rregullorja përcakton rregullat e transferimit, por nuk specifikon një standard për njoftimin e palëve kur ky veprim përfundon. Sugjerohet që sistemi i Regjistrimit Qendror të AKEP të konfigurohet për të dërguar automatikisht një njoftim standard tek të dy regjistruessit (pritës dhe aktual) në momentin që kërkesa e transferimit finalizohet.

Qëndrimi i AKEP: Propozimi lidhur me automatizimin e njoftimeve pas finalizimit të transferimit, përbën një element të implementimit teknik të Regjistrimit Qendror dhe jo një aspekt që detyrimisht duhet të përfshihet në rregullore. Mënyra e komunikimit ndërmjet regjistrimit dhe

regjistruessve mund të evoluojë në varësi të zhvillimeve të sistemit, pa qenë e nevojshme të ndryshohen nenet 25 dhe 27.

Neni 17, saktësia e të dhënave, sugjerohet të shtohet një fjali sqaruese: "Verifikimi i saktësisë së të dhënave të kontaktit mund të kryhet nëpërmjet metodave të automatizuara elektronike (p.sh. verifikim i detyrueshëm i postës elektronike ose numrit të telefonit), duke u mbështetur në parimin e vetëdeklarimit nga aplikuesi".

Qëndrimi i AKEP: Sikurse jemi shprehur edhe më sipër për të njëjtin nen, rregullorja regjistruessin me përgjegjësinë për verifikimin paraprak të këtyre të dhënave përpara paraqitjes së tyre në sistemin e regjistrimit. Këto dispozita synojnë të rrisin cilësinë dhe besueshmërinë e të dhënave të regjistrimit, duke qenë se regjistruesi është subjekti që ka marrëdhënien e drejtpërdrejtë me aplikuesin.

Neni 32: Sugjerohet të bëhet një dallim i qartë ndërmjet kategorisë së zotëruesve individë dhe personave juridik (biznes), pasi të dhënat thelbësore të bizneseve (emri i kompanisë dhe numri NIPT), mbeten të dukshme për publikun.

Qëndrimi i AKEP: AKEP vlerëson se, pika 2 e nenit 31, parashikon rregullin e përgjithshëm, që të dhënat e zotëruesve të një domain-i janë konfidenciale dhe përpunimi i tyre bëhet në përputhje me legjislacionin në fuqi për mbrojtjen e tyre. Rastet e përcaktuara në pikën "b" lidhen me kërkesat që vinë nga autoritetet kompetente të cilat jo domosdoshmërisht duhet të mbështeten në një autorizim nga gjykata, por dhe në shkaqe që lidhen me "interesin legjitim", "detyrimin ligjor" ose "ushtrimin e një detyre në interes publik", duke respektuar legjislacionin në fuqi për këtë qëllim. Mbajtur parasysh rëndësinë e këtyre të dhënave dhe trajtimit të tyre, në nenin 31, shtohet pika 3 më këtë përmbajtje *"Në rastet e parashikuara sipas germës "b", të pikës 2 të këtij neni, të dhënat kërkohen kur ekziston një detyrim ligjor ose kur është i nevojshëm për ushtrimin e kompetencave zyrtare të një autoriteti publik, kërkesa lidhet me një procedurë konkrete (hetim penal, hetim administrativ, incident kibernetik etj.) dhe të jepen vetëm të dhënat e nevojshme, bazuar në parimin e minimizimit të të dhënave. AKEP dhe regjistruessit, përgjigjen brenda 72 (shtatëdhjetë e dy) orëve nga marrja e kërkesës"*.

Pika 1, germa "b" e nenit 16: Propozohet riformulimi i pikës me përmbajtje: *"Regjistruessi vepron si ndërmjetës teknik dhe nuk mban përgjegjësi ligjore për pretendimet e palëve të treta që lidhen me cenimin e markave tregtare apo të drejtave të mëparshme nga zotëruesi i domain-it",* pasi regjistruessi e ka të pamundur të verifikojë vlefshmërinë e të drejtave të pronësisë intelektuale për çdo aplikim.

Qëndrimi i AKEP: Rregullorja parashikon detyrimin e regjistruessit në lidhje me procesin e regjistrimit, regjistrimi i cili duhet të mbajë parasysh detyrimet e përcaktuara në këtë rregullore. Neni 8, pika 2 e tij, përcakton se regjistri dhe regjistruessit nuk kryejnë verifikim paraprak mbi të drejtat e mëparshme të zotëruara mbi emrin e domain-it. Regjistruessi mbetet përgjegjës për respektimin e detyrimeve të përcaktuara në rregullore dhe për çdo shkelje që rrjedh nga veprimet ose mosveprimet e tij.

Pika 4, e nenit 24: Propozohet një riformulim lidhur me përditësimin e listave të emrave të ndaluar ose të rezervuar dhe bllokimin e domaineve që bien në këto lista brenda afatit 3 mujor, pasi fshirja e një domain-i ekzistues, thjesht për shkak të një ndryshimi rregullator të mëvonshëm, cenon rëndë

parimin e sigurisë juridike dhe dëmton rëndë klimën e të bërit biznes online. Për këtë arsye sugjerohet një riformulim me përmbajtje *"Në rast se një domain i regjistruar paraprakisht në mënyrë të ligjshme përfshihet më vonë në listën e emrave të rezervuar, zotëruesi ruan të drejtën e tij të fituar për ta përdorur dhe rinovuar atë, përveç rasteve kur domaini përbën rrezik për sigurinë kombëtare apo rendin publik"*.

Qëndrimi i AKEP: Sikurse AKEP është shprehur edhe më sipër, lidhur me përcaktimet e nenit 24/4, përcaktohet një periudhë tranzitore prej 3 muaj përpara mbylljes së domain-it, me qëllim që zotëruesi të ketë mundësi të organizojë migrimin drejt një emri tjetër domain-i. Vlerësojmë se përditësimi i listave lidhur me emrat e ndaluar dhe të rezervuar është një instrument i mbrojtjes së interesit publik, një mundësi për të korrigjuar situata që më vonë rezultojnë problematike për sigurinë kombëtare, institucionet publike ose besueshmërinë e ccTLD-së shqiptare. Përcaktimet e nenit 24/4 janë futur pikërisht për të shmangur efektet e menjëhershme dhe disproporcionale ndaj zotëruesve ekzistues.

SIPËRMARRËSI "ONE ALBANIA" SH.A.

Në nenin 1 të projektregullores, propozohet plotësimi i përkufizimit të termit "Zotërues" me përmbajtje: *"Zotëruesi"- çdo individ, subjekt person fizik që ushtron aktivitet tregtar, subjekt juridik publikë ose privat, organizata jofitimprurese, shqiptar ose i huaj që ka regjistruar një emri domain-i.*

Qëndrimi i AKEP: AKEP vlerëson sugjerimin e paraqitur për zgjerimin e përkufizimit të termit "zotërues" dhe riformulon pikën 23, të nenit 1 të rregullores, me këtë përmbajtje: *"Zotëruesi" është çdo individ, subjekt person fizik që ushtron aktivitet tregtar, subjekt juridik publikë ose privat, organizata jofitimprurëse shqiptar ose i huaj që ka regjistruar një emër domain-i"*.

Pika 3 e nenit 5 dhe pika 10 e nenit 32: Propozohet që implementimi i regjistrimit të domain-eve IDN dhe i shërbimit RDAP të paraprihet nga një proces diskutimi dhe këshillimi publik, si dhe të parashikohet një mekanizëm më i qartë njoftimi për realizimin e implementimeve teknike.

Qëndrimi i AKEP: Aktivizimi i IDN dhe RDAP nuk përbën ndryshim të kuadrit rregullator, por lidhet me realizimin teknik të dispozitave të rregullores, i cili varet nga përfundimi i zhvillimeve teknologjike, testimeve të sigurisë dhe garantimi i funksionimit të qëndrueshëm të regjistrimit. Gjithashtu, formulimi aktual i nenit 5 pika 3 dhe nenit 32 pika 10 garanton transparencën, pasi parashikon se aktivizimi do të kryhet vetëm pas përfundimit të implementimit teknik dhe data e aktivizimit do të bëhet publike me njoftim zyrtar. AKEP, vlerëson se nuk është e nevojshme të përfshihet në rregullore një procedurë e detyrueshme këshillimi publik për çdo implementim teknik. Megjithatë, në funksion të bashkëpunimit me regjistruesit, për ndryshimet teknike që ndikojnë drejtpërdrejt në sistemet e regjistruesve, vlerësohet mundësia e testimeve pilot dhe njoftimeve paraprake për përshtatjen e sistemeve brenda një kohe të arsyeshme.

Pikat 7 dhe 9, të nenit 9: sugjerohet që lidhur me procesin e përditësimit të listave të emrave të ndaluar apo të rezervuara të domaineve, për qëllime transparence dhe njoftimi në kohë të regjistruesve, të specifikohet procesi i komunikimit të përditësimeve të listave, në mënyrë që regjistruesit të njoftohen në kohë lidhur me përditësimin e tyre nga ana e AKEP.

Për këtë arsye, propozohet riformulim i pikës 7 me përmbajtje: *“Listat miratohen dhe përditësohen nga AKEP sipas procedurave administrative të brendshme. Çdo ndryshim publikohet dhe u njoftohet regjistruessve me email në adresat e kontaktit të njoftuar nga regjistrarët, së bashku me datën e fundit të miratimit”*.

Qëndrimi i AKEP: AKEP vlerëson propozimin dhe duke qenë se regjistruessit janë subjektet që ndërveprojnë drejtpërdrejt me sistemin e regjistrimit të domain-eve, është e rëndësishme që ata të informohen në kohë për çdo ndryshim të këtyre listave, me qëllim që të zbatojnë menjëherë kërkesat e rregullores dhe të shmangen regjistrimet në kundërshtim me rregullat në fuqi. Përcaktimi i mënyrës së njoftimit synon të garantojë që informacioni të arrijë në mënyrë efektive tek të gjithë regjistruessit e akredituar. Për sa më sipër AKEP, riformulon pikën 7 të nenit 9, me përmbajtje: *“Listat miratohen dhe përditësohen nga AKEP sipas procedurave administrative të brendshme. Çdo ndryshim publikohet në faqen zyrtare të internetit të AKEP dhe u njoftohet regjistruessve në adresat elektronike të kontaktit të deklaruara prej tyre, së bashku me datën e fundit të miratimit”*.

Pika d e nenit 23: është e nevojshme që të kufizohen dhe qartësohen kompetencat e autoriteteve publike duke shmangur kërkesat e padrejta, masive dhe jo proporcionale. Sugjerimi mbështetet në interpretimin e GJED-së dhe rastin e gjykuar C-175/20 (SIA SS) që shpalli joproporcionale dhe në kundërshtim me GDPR-in kërkesat abstrakte për të dhëna nga autoritetet shtetërore.

Për këtë arsye, sugjerojmë ndryshimin e germës d, të nenit 23 me përmbajtje *“me kërkesë të individualizuar, arsyetuar dhe proporcionale për një hetim konkret nga ana e autoriteteve kompetente”*.

Qëndrimi i AKEP: AKEP vlerëson se marrja si referencë e çështjes C-175/20, (SIA SS) lidhet me aksesin e një autoriteti kompetent në të dhëna personale të mbajtura nga një operator. Ndërkohë, parashikimet e nenit 23, trajtojnë rastet kur bllokimi i një emri domain mund të kryhet edhe mbi bazën e një kërkesë të arsyetuar të autoriteteve kompetente dhe vetëm kur ekziston një bazë ligjore sektoriale konkrete, një rrezik i drejtpërdrejtë për interesin publik dhe janë respektuar kushtet procedurale të përcaktuara në pikën 2 të këtij neni. Si pasojë, riformulimi i propozuar duke shtuar togëfjalëshin *“kërkesë e individualizuar, arsyetuar dhe proporcionale”*, mund të krijojë kufizime procedurale të panevojshme në rastet kur autoritetet kompetente veprojnë mbi bazën e një procedure të vetme që përfshin disa emra domain.

Megjithatë, në përputhje me standardin e GJED-së dhe të jurisprudencës mbi proporcionalitetin, AKEP riformulon pikën 2 të nenit 23 me përmbajtje: *“Në rastin e bllokimit të një emri domain, sipas pikës “d”, të pikës 1 të këtij neni, ndërhyrja në infrastrukturën e domain-eve apo në sistemin DNS, ndërmerret nga AKEP, vetëm nëse ekziston një kërkesë e bazuar në ligjin sektorial në fuqi të autoriteteve kompetente, e justifikuar nga një rrezik i drejtpërdrejtë në interesin publik, sikurse mund të jetë siguria kombëtare, përmbajtje e paligjshme apo e dëmshme që përfshin të mitur; nxitjen e urrejtjes, dhunës, mashtrim financiar; në masën e nevojshme dhe proporcionale për arritjen e qëllimit të parashikuar nga ligji dhe nëse autoritetet kanë kontaktuar më parë me zotëruesin e domain për këtë qëllim”*.

Pika 5 e nenit 29: Vendosja e një tarife për ushtrimin e kësaj të drejte përbën një risi e cila mund të kufizojë aksesin efektiv të palëve në mekanizmat e ankimit si dhe supozohet të rregullohet me nxjerrjen e mëvonshme të VKD, pa pa përcaktuar kritere mbi bazën e të cilave do të

përcaktohet kjo tarifë. “ONE Albania” sh.a. sugjeron se trajtimi i ankesave nga autoriteti rregullator duhet të jetë pa pagesë dhe pajtimtarët të jenë të lirë të adresojnë shqetësimet e tyre pranë Autoritetit Rregullator. Për këtë arsye propozohet riformulim “*AKEP, shqyrton ankesat në përputhje me dispozitat e kësaj rregulloreje*”

Qëndrimi i AKEP: AKEP vlerëson se qëllimi i vendosjes së një tarife administrative, nuk është kufizimi i së drejtës së ankimit, por parandalimi i paraqitjes së ankesave të pabazuara, të përsëritura ose abuzive, të cilat mund të sjellin një barrë shtesë për administratën në trajtimin e tyre. Vlera e tarifës administrative nuk do të ketë karakter pengues për ushtrimin e së drejtës së ankimit. Kjo tarifë do të përcaktohet në vijim me vendim të Këshillit Drejtues të AKEP dhe referuar nenit 44 të ligjit nr. 54/2024 për komunikimet elektronike në fuqi, vendimmarrja do të jetë objekt këshillimi publik me palët e interesuara.

Pika 2 e nenit 31: Projekt-rregullorja nuk parashikon një mekanizëm të qartë se brenda çfarë afati ju jepet akses i kërkuar legjitim në të dhënat e personave fizikë. Sugjerohet mbajtja parasysh e trajtimit të rastit në çështjen C-621-22 (KNLTB) dhe ligji nr. 124/2024 “Për mbrojtjen e të dhënave personale”. Në këto kushte propozohet: ndryshimi i gërmeve b, c dhe shtimi i gërmeve d, në pikën 2, të nenit 31 si më poshtë:

- b. me kërkesë të individualizuar, arsyetuar dhe proporcionale ëer një hetim konkret Kërkesat e përgjithshme ose mbledhja masive (bulk) e të dhënave nuk lejohen.*
- c. kërkohet paraqitja e tyre me kërkesë të gjykatës ose një organi alternativ kompetent për zgjidhjen mosmarrëveshjeve.*
- d. Regjistri dhe Regjistruesit vlerësojnë kërkesat për zbulimin e të dhënave personale të fshehura nga palë me interes legjitim sipas ligjit. Kërkesat vlerësohen duke balancuar interesin legjitim të kërkuar me të drejtat themelore të zotëruesit.*

Qëndrimi i AKEP: AKEP vlerëson se, pika 2 e nenit 31, parashikon rregullin e përgjithshëm, që të dhënat e zotëruesve të një domain-i janë konfidenciale. Për rastet e përcaktuara në pikat a, b dhe c, kërkesat për përpunimin e të dhënave personale jodomosdoshmërisht duhet të mbështeten në një autorizim nga gjykata, por dhe në shkaqe që lidhen me “interesin legjitim”, “detyrimin ligjor” ose “ushtrimin e një detyre në interes publik”, duke respektuar legjislacionin në fuqi për këtë qëllim. Nisur nga rëndësia dhe mbrojtja që gëzojnë të dhënat personale, në nenin 31, shtohet pika 3 më këtë përmbajtje “*Në rastet e parashikuara sipas gërmeve “b”, të pikës 2 të këtij neni, të dhënat kërkohen kur ekziston një detyrim ligjor ose kur është i nevojshëm për ushtrimin e kompetencave zyrtare të një autoriteti publik, kërkesa lidhet me një procedurë konkrete (hetim penal, hetim administrativ, incident kibernetik etj.) dhe të jepen vetëm të dhënat e nevojshme, bazuar në parimin e minimizimit të të dhënave. AKEP dhe regjistruesit, përgjigjen brenda 72 (shtatëdhjetë e dy) orëve nga marrja e kërkesës*”.

Lidhur me mungesën e parashikimit të një afati në trajtimin e kësaj kërkesë, AKEP shprehet se nuk vlerësohet e nevojshme përcaktimi në rregullore i një afati të përgjithshëm për shqyrtimin e kërkesave për akses në të dhënat personale, pasi natyra dhe urgjenca e kërkesave mund të ndryshojnë sipas bazës ligjore mbi të cilën ato mbështeten dhe mund të krijojnë mospërputhje me afatet e parashikuara në legjislacionin e posaçëm.

Neni 35: Projektregullorja hyn në fuqi në datën 1 janar 2027, ndërkohë që zbatimi i plotë i rregullores në praktikë mbetet i kushtëzuar nga miratimi i VKD-ve si dhe përfundimi i implementimit teknik të sistemeve si RDAP etj. Lidhur me sa më sipër, sugjerohet që të konsiderohet që të ketë përcaktim të qartë mes hyrjes në fuqi dhe zbatimit efektiv të dispozitave të caktuara ose shtyrjen e afatit të hyrjes në fuqi për disa kapituj, deri në momentin e plotësimit të kushteve teknike dhe rregullatore përkatëse.

Qëndrimi i AKEP: Përcaktimi i datës së hyrjes në fuqi të rregullores sjell siguri juridike, parashikueshmëri dhe qartësi për të gjitha subjektet që preken nga zbatimi i saj. Njëkohësisht, dispozitat kalimtare parashikojnë shprehimisht se aktet zbatuese të tilla si vendimmarrjet e Këshillit Drejtues, apo implementimet teknike për zbatimin e rregullores, do të përfundojnë përpara hyrjes së saj në fuqi. Hyrja në fuqi e rregullores nuk është e shkëputur nga përmbushja e kushteve teknike dhe organizative të nevojshme për zbatimin e saj, por është koordinuar me to nëpërmjet dispozitave kalimtare. Në këto kushte, nuk vlerësohet e nevojshme të shtyhet hyrja në fuqi e rregullores apo të parashikohen data të ndryshme hyrjeje në fuqi për kapituj të veçantë.

Lidhur me pyetjen 1: Shoqëria “ONE Albania” sh.a., shprehet në favor të variantit që lejon institucionet publike të regjistrojnë domain-e “.al” si pranë AKEP ashtu edhe pranë regjistruesve të akredituar, me argumentin se kjo qasje nxit konkurrencën dhe shmang monopolizimin e tregut.

Lidhur me pyetjen nr. 2: propozohet një model hibrid për publikimin e të dhënave të zotëruesve të domain-eve, sipas të cilit:

- të dhënat e personave fizikë të trajtohen si konfidenciale;
- të dhënat identifikuese të personave juridikë të publikohen për qëllime transparence dhe sigurie kibernetike.

Qëndrimi i AKEP: AKEP mban të njëjtin qëndrim si në rastin e trajtimit të komenteve dhe propozimeve lidhur me pikën 2 të nenit 31, më sipër.

Lidhur me pyetjen nr. 3: Shoqëria “ONE Albania” sh.a., shprehet kundër vendosjes së një çmimi tavan për tregun me pakicë të domain-eve, me argumentin se vendosja e një çmimi tavan për këto shërbime për arsyen se tregu i domaineve është konkurrues dhe vetërregullues dhe vendosja e çmimit tavan mund të dekurajojë portofolin e këtyre shërbimeve. Sugjerohet ndërhyrja e AKEP vetëm në rast abuzimi të provuar.

Qëndrimi i AKEP: Mbajtur parasysh arsyetimin e bërë për të njëjtin qëndrim mbajtur më sipër nga regjistruesit, AKEP, gjykon që në lidhje me këtë propozim, rregullorja nuk do të pësojë ndryshime.

Lidhur me pyetjen nr. 4: propozohet që, krahas masave ekzistuese administrative, të parashikohet edhe masa administrative e gjobës, me qëllim garantimin e proporcionalitetit ndërmjet paralajmërimit dhe revokimit të akreditimit.

Qëndrimi i AKEP: Sikurse jemi shprehur dhe më sipër, masat administrative me gjobë mbështeten në një autorizim të shprehur ligjor; konkretisht në nenin 181 të ligjit nr. 54/2024. AKEP, vlerëson se rregullorja është një akt që miratohet nga Këshilli Drejtues si organ vendimmarës i AKEP, ndërkohë që sanksionet me gjobë miratohen me ligj. Për këtë arsye, ky propozim nuk pranohet.